

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

OPINII PRIVIND DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI ALE PĂRINTELUI MINOR CONFORM ART. 490 C. CIV.

dr. TEODOR BODOAȘCĂ

Prof. univ., Universitatea „Dimitrie Cantemir”
din Târgu-Mureș

dr. AURELIA DRĂGHICI

Conf. univ. Academia Forțelor Terestre
„Nicolae Bălcescu” din Sibiu

Abstract

Art. 490 of the Civil Code regulates parental rights and obligations of minor parent with respect to the child's person by taking into consideration only his age (at least 14 years), and ignoring his exercise capacity. Given that this normative solution generates unacceptable legal consequences and, most likely, contrary to the will of the legislator, we consider it appropriate, by law ferenda, that the art. 490 of the Civil Code to be amended accordingly.

Key-words: *parental rights and duties; minor parent; age 14; exercise capacity*

Articolul 490 C. civ., fiind plasat în contextul dispozițiilor referitoare la autoritatea părintească (art. 483-502), prin excepție de la prevederile art. 483 alin. (1) C. civ., recunoaște părintelui minor, care a împlinit vârsta de 14 ani, doar drepturile și îndatoririle cu privire la persoana copilului [alin. (1)]. În schimb, drepturile și îndatoririle referitoare la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane prevăzute de lege [alin. (2)].

În ceea ce ne privește, apreciem că dispozițiile art. 490 C. civ. s-au dorit a fi, sub aspectul drepturilor și îndatoririlor părintești care privesc persoana copilului, o aplicație *in concreto* a prevederilor art. 48 alin. (1) din Constituție. Astfel, acest text

dispune că „familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor” (s.n. – T.B., A.D.)¹.

Facem precizarea că, în contextul reglementărilor consacrate autorității părintești, „creșterea, educația și instruirea copilului” sunt principalele drepturi și îndatoriri ce revin părinților cu privire la persoana copilului².

De fapt, așa cum am precizat cu alte ocazii³, dreptul și îndatorirea părinților de a crește copilul are rol integrator, conform art. 487 și 488 C. civ. Astfel, creșterea, chiar dacă este un fenomen natural⁴, concretizat într-o dezvoltare fizică și psihică treptată a individului uman, urmare proceselor vitale din organism⁵, presupune pentru părinții dreptul și îndatorirea de a asigura condiții optime de îngrijire, supraveghere, întreținere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului. După cum sugestiv s-au exprimat unii autori⁶, „îndatorirea de a crește copilul este de esența autorității părintești”⁷.

Acestui drept și îndatoriri părintești îi corespunde dreptul copilului de a trăi lângă părinți, prevăzut, în dreptul intern, de art. 35 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului⁸ și, în dreptul internațional public, de art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului⁹.

¹ Pentru o analiză critică a dispozițiilor art. 48 alin. (1) din Constituție, v. T. Bodoașcă: *Dreptul familiei*, ed. a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 8 și urm.; *Contribuții la studiul normelor juridice interne și internaționale referitoare la diferențierea sexuală a soților*, în *Pandectele române nr. 1/2017*, p. 71 și urm.; *Discuții despre definiția familiei și conținutul acesteia*, în *Pandectele române nr. 3/2017*, p. 18 și urm.

² V. art. 487-488 C. civ.

³ A se vedea T. Bodoașcă, *Dreptul familiei*, cit. supra, p. 563.

⁴ *Idem*, p. 136.

⁵ A se vedea *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, apărut sub egida Academiei Române – Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 239.

⁶ A se vedea Al. Bacaci, V.-C. Dumitrache, C.-C. Hageanu, *Dreptul familiei*, ed. a 7-a, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 313.

⁷ În doctrină, o distinsă autoare consideră că „misiunii de creștere a copilului” îi pot fi subsumate următoarele drepturi: „dreptul și îndatorirea de a ține copilul, de a da întreținere, de a îndruma, precum și de a supraveghea minorul” (în acest sens, v. E. Florian, *Dreptul familiei. Căsătoria. Regimuri matrimoniale. Filiația*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2016, p. 526 și urm.). Remarcând ineditul acestei teze, observăm că sunt omise aspecte importante, pe care chiar legiuitorul le subsumează acestui drept și îndatorire. Avem în vedere dreptul și îndatorirea părinților de a se îngriji de sănătatea și dezvoltarea fizică, psihică și intelectuală a copilului, de educația, învățatura și pregătirea lui profesională, prevăzute de art. 487 C. civ. De fapt, educația și instruirea (sinonima pregătirii profesionale) sunt prevăzute și de art. 48 alin. (1) din Constituție.

⁸ Legea nr. 272/2004 a fost publicată în M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004 și, apoi, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 5 martie 2014, fiind ulterior modificată și completată.

⁹ Această Convenție a fost adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la data de 20 noiembrie 1989. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 18/1990 (publicată în M. Of. nr. 109 din 28 septembrie 1990 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001, urmare constatării unor diferențe de traducere din limba engleză în limba română a Convenției).

Pe de altă parte, observăm că textul constituțional se referă la „dreptul și obligația părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor” fără să facă distincție în legătură cu vârsta părinților sau capacitatea lor de exercițiu. Date fiind exigențele principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, aceste drepturi și îndatoriri constituționale revin tuturor părinților, indiferent de vârsta sau nivelul capacității lor de exercițiu. Pe cale de consecință, admitem că sunt neconstituționale toate textele legale care restricționează dobândirea sau exercitarea acestor drepturi, respectiv instituirea ori îndeplinirea obligațiilor respective pe diverse criterii, cum ar fi, spre exemplu, vârsta sau capacitatea de exercițiu a părinților.

Fără să contestăm utilitatea practică a unor asemenea dispozițiilor legale, precum cele instituite de art. 490 C. civ., nu putem ignora faptul că, prin raportare la prevederile art. 48 alin. (1) din Constituție, acestea sunt neconstituționale.

În opinia noastră, pentru a le salva de la neconstituționalitate, se impune ca ultima parte a textului art. 48 alin. (1) din Constituție să fie revizuită, în sensul de a se referi la „... dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, în condițiile legii”. Evident, trimiterea la „condițiile legii” oferă posibilitatea legiuitorului ordinar să instituie condiții speciale de dobândire și de exercitare a drepturilor sau de instituire și de îndeplinire a îndatoririlor părintești, impuse inclusiv de vârsta părinților sau nivelul capacității lor de exercițiu.

Pentru realizarea acestei modificări s-ar putea folosi prilejul revizuirii iminente a dispozițiilor art. 48 alin. (1) din Constituție sub aspectul *redefinirii familiei*.

Revenind la dispozițiile art. 490 C. civ., în doctrină¹⁰ s-a apreciat că acestea prevăd, „în favoarea minorului între 14 și 18 ani, ... o capacitate de exercițiu specială” (s.n.).

Fără să respingem *in corpore* teza exprimată de remarcabila doctrinară sibiană, observăm că dispozițiile art. 490 C. civ., în ambele aliniate, au o formulare specifică *capacității de folosință*. Într-adevăr, în alin. (1), acestea prevăd că „părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului” (s.n.) și, în alin. (2), că „drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condițiile legii” (s.n.). Facem precizarea că, potrivit art. 34 C. civ., „capacitatea de folosință este aptitudinea persoanei de a avea drepturi și obligații civile” (s.n. – T.B., A.D.)¹¹.

De fapt, și art. 48 alin. (1) din Constituție reglementează un aspect special al capacității de folosință a părinților în raport cu copiii lor.

¹⁰ A se vedea C.-C. Hageanu, *Dreptul familiei și actele de stare civilă*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 288.

¹¹ Pentru detalii în legătură cu capacitatea de folosință a persoanei fizice, v. I. Reghini, Ș. Diaconescu, *Persoana fizică – subiect al raporturilor de drept civil*, în *Introducere în dreptul civil*, de I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 85 și urm.

Deci, prin raportare la dispozițiile art. 34 C. civ., este neîndoielnic faptul că prevederile art. 490 alin. (1) C. civ. țin, în primul rând, de *capacitatea de folosință* a părintelui minor care a împlinit vârsta de 14 ani¹² și, doar pe cale de consecință, privesc și capacitatea lui de exercițiu.

În opinia noastră, sub aspectul recunoașterii drepturilor și îndatoririlor părintești referitoare la persoana copilului (al capacității de folosință), acest text este inutil, întrucât dublează dispozițiile art. 483 alin. (1) C. civ. Astfel, în temeiul acestora, „autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți” (s.n. – T.B., A.D.)¹³. Evident, chiar dacă art. 483 alin. (1) C. civ. stabilește conținutul și un principiu al autorității părintești, are în vedere și un aspect al capacității de folosință a părinților în cadrul acesteia. De asemenea, acest text, referindu-se generic la părinți, vizează și părinții minori care au împlinit vârsta de 14 ani.

Pentru eliminarea inutilității semnalate și pentru a fi în acord cu teza doctrinară prezentată anterior, considerăm oportun ca, *de lege ferenda*, dispozițiile art. 490 alin. (1) C. civ. să fie modificate, în sensul de a se referi doar la „*exercițiul drepturilor și îndatoririlor părintești*”.

Oricum, este de netăgăduit faptul că, de principiu, persoana care, conform Constituției sau altor legi¹⁴, este titulara unui anumit drept sau îndatorire, are și exercițiul acestora, însă în condițiile particulare prevăzute de legea care le instituie și, în lipsă, de dreptul comun.

În cazul părintelui minor care a împlinit vârsta de 14 ani, aspectele particulare referitoare la exercitarea tuturor drepturilor și îndeplinirea tuturor îndatoririlor părintești sunt prevăzute de art. 490 C. civ.

În schimb, aspectele particulare care țin de exercitarea fiecărui drept, respectiv de îndeplinirea fiecărei îndatoriri părintești se regăsesc în dispozițiile art. 487-489 și art. 491-502 C. civ., consacrate drepturilor și îndatoririlor părintești.

În context, observăm că prevederile art. 487-489 și art. 491-502 C. civ. se referă generic la *părinți*. Pe cale de consecință, la fel ca în cazul dispozițiilor art. 48 alin. (1) din Constituție, ar trebui să admitem că acestea sunt incidente față de toți părinții, indiferent de vârsta și nivelul capacității lor de exercițiu, conform incontestabilului principiu *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

Cu toate acestea, în temeiul art. 490 C. civ., părintele minor, care a împlinit vârsta de 14 ani, fiind doar titularul drepturilor și îndatoririlor părintești cu privire la persoana copilului [alin. (1)], are numai exercițiul acestora, iar tutorele sau, după

---

¹² În sensul acestei interpretări, v. C. Irimia, *Autoritatea părintească*, în *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, de Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coord.), Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 536.

¹³ În legătură cu înțelesul expresiei „autoritate părintească”, v. T. Bodoașcă, *Opinii privind „autoritatea părintească” în reglementarea Codului civil*, în *Dreptul nr. 9/2014*, p. 25 și urm.

¹⁴ V. art. 15 alin. (1) din Constituție.

caz, o altă persoană prevăzută de lege, fiind titularul drepturilor și îndatoririlor cu privire la bunurile copilului [alin. (2)], au doar exercițiul lor.

Per a contrario, părintele care nu a împlinit vârsta de 14 ani, nefiind titularul vreunui drept sau îndatoriri părintești, nu are nici exercițiul lor¹⁵. Mai mult, acest părinte, fiind o persoană fără capacitate de exercițiu, conform art. 42 alin. (1) lit. a) C. civ., de principiu, nu are nici exercițiul altor drepturi, indiferent de natura lor.

Fără să intrăm în detalii în acest context, semnalăm că, în condițiile actualului Cod civil (de fapt, și ale Codului familiei), este posibil ca și persoana care nu a împlinit vârsta de 14 ani să dobândească capacitatea deplină de exercițiu.

În schimb, *a fortiori*, părintele care a împlinit vârsta de 18 ani, fiind titularul ambelor categorii de drepturi părintești, are și exercițiul lor, cu condiția de a nu fi pus sub interdicție judecătorească.

Revenind la dispozițiile art. 490 alin. (1) C. civ., observăm că acestea se referă la vârsta de 14 ani a părintelui minor, de asemenea, fără să facă distincție în legătură cu nivelul capacității lui de exercițiu. Drept urmare, admitem fără rezerve că acest text este incident, potrivit Codului civil, deopotrivă, în situația în care părintele este lipsit de capacitate de exercițiu [art. 43 alin. (1) lit. b)], are capacitate de exercițiu restrânsă (art. 41) sau a dobândit capacitatea de exercițiu deplină (art. 38). Pledează pentru această teză același principiu *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

Prima ipoteză privește situația în care părintele minor, care a împlinit vârsta de 14 ani, este pus sub interdicție judecătorească, conform art. 43 alin. (1) lit. a) C. civ.

Acest părinte, chiar dacă este titularul drepturilor și îndatoririlor părintești care privesc persoana copilului, conform art. 490 alin. (1) C. civ., sub aspectul capacității de exercițiu, este supus dispozițiilor art. 43 alin. (2) teza I C. civ. Pe cale de consecință, în cazul acestui părinte, actele juridice privind exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor cu privire la persoana copilului se încheie, în numele copilului, de reprezentanții lui legali (ai părintelui), în condițiile prevăzute de lege.

Excepțiile prevăzute de dispozițiile art. 43 alin. (2) teza a II-a, care fac trimitere la prevederile art. 42 alin. (1) C. civ.¹⁶, nu își găsesc aplicarea în cazul analizat, întrucât privesc exercitarea altor drepturi decât cele părintești.

În schimb, sunt incidente excepțiile prevăzute de art. 43 alin. (3) C. civ.¹⁷, deoarece acestea se referă la încheierea unor acte juridice de către minorul lipsit de

---

¹⁵ Referitor la posibilele soluții juridice pentru ocrotirea copilului ai cărui părinți au vârsta sub 14 ani, v. C. Irimia, *op. cit.*, p. 536.

¹⁶ Art. 42 alin. (1) C. civ. dispune că „minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul”.

¹⁷ Art. 43 alin. (3) C. civ. dispune că „... persoana lipsită de capacitate de exercițiu poate încheia actele de dispoziție anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor”.

capacitate de exercițiu fără să facă distincție dacă sunt în exercitarea unor drepturi sau îndatoriri părintești ori a altor drepturi sau îndatoriri.

A doua ipoteză (clasică), are în vedere părintele minor, care a împlinit vârsta de 14 ani, cu capacitate restrânsă de exercițiu, conform art. 41 alin. (1) C. civ. Într-adevăr, în temeiul acestui text, „minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitate de exercițiu restrânsă”. Acest minor are capacitate de exercițiu restrânsă cu condiția de a nu fi pus sub interdicție judecătorească sau căsătorit ori să fi dobândit anticipat capacitatea deplină de exercițiu, conform art. 43 alin. (1) lit. b), respectiv art. 39 sau art. 40 C. civ., după caz.

Acest părinte, chiar dacă este titularul drepturilor și îndatoririlor cu privire la persoana copilului, conform art. 490 alin. (1) C. civ., sub aspectul capacității de exercițiu, este supus dispozițiilor art. 41 alin. (2) și alin. (3) C. civ. Deci, de principiu, acesta poate încheia acte juridice cu încuviințarea ocrotitorului legal sau autorizarea instanței de tutelă, după caz, pentru exercitarea drepturilor sau îndeplinirea obligațiilor respective.

În acest caz, își găsesc aplicabilitatea și excepțiile prevăzute de art. 41 alin. (3) C. civ.¹⁸, întrucât textul se referă la acte de conservare, administrare și acte de dispoziție de mică valoare fără să facă distincție dacă sunt încheiate pentru exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părintești ori a altor drepturi și îndatoriri.

În sfârșit, a treia ipoteză, privește părintele minor, care a împlinit vârsta de 14 ani, cu capacitate deplină de exercițiu, fiindcă este căsătorit ori a dobândit-o anticipat, conform art. 39, respectiv art. 40 C. civ., cu condiția de a nu fi pus sub interdicție judecătorească.

În legătură cu dobândirea capacității depline de exercițiu urmare căsătoriei, în opinia noastră, aceasta este posibilă în cazul oricărui minor, indiferent dacă are vârsta sub 16 ani ori peste 16 ani.

Astfel, în primul caz, observăm că, deși art. 294 C. civ. declară nulă absolut căsătoria minorului care nu a împlinit vârsta de 16 ani [alin. (1)], „nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată” [alin. (2)]¹⁹.

Situația în care ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani este străină de problema pusă în discuție, întrucât aceștia nu mai sunt persoane minore, conform dispozițiilor art. 38 alin. (2) C. civ., interpretate *per a contrario*.

---

¹⁸ Potrivit art. 41 alin. (3) C. civ., „cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor”.

¹⁹ Pentru unele detalii privind acest caz de acoperire a nulității căsătoriei, v. T. Bodoașcă, *Dreptul familiei, cit. supra*, p. 275-276.

În schimb, în cazul în care soția a născut sau a rămas însărcinată, chiar dacă ea sau soțul ei ori amândoi au vârsta sub 16 ani și au fost de rea-credință la momentul încheierii căsătoriei, căsătoria rămâne în ființă, cu toate consecințele juridice care decurg din această împrejurare. Drept urmare, soțul sau soții minori cu vârsta sub 16 ani dobândesc capacitatea deplină de exercițiu în condițiile art. 39 C. civ.

Cât privește capacitatea deplină de exercițiu anticipată, aceasta poate fi recunoscută de instanța de tutelă, pentru motive temeinice, minorului care a împlinit vârsta de 16 ani, conform art. 40 C. civ. Evident, împrejurarea că minorul care a împlinit vârsta de 16 ani a devenit părinte este un motiv temeinic pentru ca instanța de tutelă să-i recunoască capacitatea deplină de exercițiu anticipată.

Fără să intrăm în detalii, evocăm faptul că persoana minoră, care a împlinit vârsta de 16 ani, poate dobândi capacitatea deplină de exercițiu și în condițiile art. 39 C. civ., urmare acoperirii nulității relative a căsătoriei, conform art. 303 alin. (1) și (2) C. civ.²⁰

Interpretarea prezentată este susținută și de faptul că art. 490 alin. (1) C. civ. se referă generic la *părintele minor*, fără să facă distincție după cum acesta este căsătorit sau necăsătorit ori are un anumit nivel al capacității de exercițiu.

În acest caz, prin excepție de la dispozițiile art. 483 alin. (1) C. civ. și evident paradoxal, părintele, deși are capacitate deplină de exercițiu, nu este titularul drepturilor și îndatoririlor cu privire la bunurile copilului. Pe cale de consecință, acesta nu are nici exercițiul drepturilor și îndatoririlor respective. Într-adevăr, în acest caz, drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau altei persoane prevăzute de lege, conform art. 490 alin. (2) C. civ.

Cel mai probabil, autorii Codului civil nu au avut în vedere interpretarea prezentată de noi a dispozițiilor art. 490 alin. (1) C. civ., ci doar situația (clasică), a părintelui cu capacitate restrânsă de exercițiu. De asemenea, considerăm că, și în acest caz, s-a dorit ca, prin excepție de la dispozițiile art. 41 alin. (2) teza I C. civ., pentru încheierea actelor juridice privind drepturile și îndatoririle cu privire la persoana copilului, acest părinte să nu aibă nevoie de încuviințarea ocrotitorului legal²¹ sau, după caz, de autorizarea instanței de tutelă²².

Față de explicațiile date anterior, dacă s-a dorit această interpretare, ea nu poate fi realizată decât dacă sunt modificate corespunzător dispozițiile art. 490 C. civ.

În legătură cu prevederile art. 490 alin. (2) C. civ., considerăm că acestea evocă un caz *sui generis* de instituire a tutelei în situația în care părintele este o persoană minoră care a împlini vârsta de 14 ani, caz ce se adaugă la cele prevăzute de art. 110 C. civ.

²⁰ *Idem*, p. 281 și urm.

²¹ Potrivit art. 4 lit. g) din Legea nr. 272/2004, „reprezentantul legal al copilului” este „părintele sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil”.

²² V. art. 41 alin. (2) C. civ.

În privința tutorelui, până la o eventuală abrogare a dispozițiilor art. 490 alin. (2) C. civ., acesta va exercita drepturile și îndatoririle părintești cu privire la bunurile copilului cu respectarea prioritara a dispozițiilor art. 501-502 C. civ. („administrarea bunurilor copilului”, „respectiv alte dispoziții aplicabile”), care se vor completa corespunzător cu prevederile art. 140-150 C. civ. (exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului).

În opinia noastră, soluția de a da, în cazul analizat, în sarcina tutorelui drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului este consecința unei teze false, apărute sub imperiul Codului familiei²³ și continuată sub cel al actualului Cod civil²⁴. Astfel, se consideră că numai exercitarea drepturilor și îndatoririlor cu privire la bunurile copilului implică încheierea de acte juridice. În schimb, drepturile și îndatoririle cu privire la persoana copilului se exercită exclusiv printr-o activitate specifică și nemijlocită a titularului față de copil. Această teză a apărut datorită unei evidente greșeli de topografie a normelor care reglementează reprezentarea copilului în actele lui juridice sau încuviințarea acestora, în contextul dispozițiilor consacrate, anterior, ocrotirii minorului și, în prezent, autorității părintești. Astfel, în Codul familiei [art. 105 alin. (2)] și în actualul Cod civil [art. 501 alin. (2)] aceste norme sunt plasate în contextul reglementărilor destinate drepturilor și îndatoririlor părintești cu privire la bunurile copilului.

Cu toate acestea, pot fi ușor imaginate situații în care, pentru exercitarea unor drepturi sau îndeplinirea unor obligații părintești cu privire la persoana copilului, trebuie încheiate acte juridice. Astfel, nimic nu se opune ca, spre exemplu, drepturile și obligațiile de îngrijire, de supraveghere, de educare, învățatură și de pregătire profesională a copilului să fie realizate în fapt și de alte persoane, angajate de părinți, în baza unor contracte civile sau chiar de muncă. Spre exemplu, cu privire la învățatura și pregătirea profesională a copilului, însăși existența instituțiilor particulare de învățământ²⁵ (de toate gradele) pune problema încheierii de către părinți cu acestea a unor contracte de școlarizare.

Practic, art. 490 alin. (1) C. civ., recunoscând părintelui, care a împlinit vârsta de 14 ani, drepturile și îndatoririle cu privire la persoana copilului, îi îngăduie, în condițiile legii, și să le exercite, respectiv să le îndeplinească, inclusiv prin încheierea de acte juridice.

Privite astfel lucrurile, apare aberant să nu i se recunoască acestui părinte și drepturile, precum și îndatoririle cu privire la bunurile copilului, precum și exercițiul acestora.

Pentru aceste motive, și sub acest aspect, se impune intervenția legiuitorului.

---

²³ V., spre exemplu, I. P. Filipescu, A.I. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, ed. a VIII-a, revăzută și completată, Ed. Universul Juridic, București, 2006, p. 635 și urm.

²⁴ V., spre exemplu, E. Florian, *Dreptul familiei, cit. supra*, p. 525 și urm.

²⁵ V. art. 1 și urm. din Legea educației naționale nr. 1/2011 (publicată în M. Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011, fiind ulterior modificată și completată).

Pe de altă parte, observăm că art. 490 C. civ., în dezacord cu normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative²⁶, cu toate că, în denumirea lui marginală evocă doar *drepturile* părintelui minor care a împlinit vârsta de 14 ani, în conținutul său normativ are în vedere *drepturile și îndatoririle* acestuia. Evident, pentru acuratețea normării, *de lege ferenda*, se impune modificarea denumirii marginale a art. 490 C. civ., în sensul de a se referi la *drepturile și îndatoririle părintelui minor*.

Concluzii

După cum am sugerat deja, pentru eliminarea inconvenientelor semnalate, considerăm necesară intervenția legiuitorului și modificarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 490 C. civ.

Astfel, alin. (2) ar trebui abrogat, iar alin. (1) reformulat, în sensul că „părintele cu capacitate restrânsă de exercițiu exercită drepturile și îndatoririle părintești”.

În schimb, art. 501 C. civ. ar trebui să prevadă doar că „părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului”.

Celelalte dispoziții ale art. 501 C. civ. ar trebui abrogate, întrucât, de o manieră evidentă, dublează prevederile art. 43 alin. (2)²⁷, respectiv ale art. 41 alin. (2) C. civ.²⁸

---

²⁶ Potrivit art. 47 alin. (5) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, denumirile marginale ale articolelor trebuie să exprime sintetic *obiectul* lor. (Legea nr. 24/2000 a fost publicată în M. Of. nr. 139 din 31 martie 2000 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010, fiind ulterior modificată și completată).

²⁷ Potrivit art. 43 alin. (2) teza I C. civ., „pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege”.

²⁸ În temeiul art. 41 alin. (2) C. civ., „actele minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu autorizarea instanței de tutelă” (teza I). „Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului” (teza a II-a).